

гідних умовах зарубіжних інвестицій, рішуче відхиляючи спроби політичного диктату та підпорядкування іноземному капіталу вітчизняних підприємств.

«Україна повинна активно впливати на поглиблення інтеграційних процесів у Співдружності Незалежних Держав, удосконалення взаємовигідного співробітництва в різних сферах. Комуністи розглядають це як передумову відродження на новій основі союзу народів злочинне зруйнованого Союзу Радянських Соціалістичних Республік», — один з головних постулатів КПУ.

Таким чином, доктринальні заяви провідних політичних партій мають багато спільного і раціонального. Реалізація цих курсів може дійсно вивести Україну на високий щабель заможності та процвітання. Єдиним недоліком, при цьому є вироблення чітких механізмів реалізації та знайдення компромісів між головними гномічними та політичними гравцями.

Одночасно необхідно розтлумачувати студентам методику та формули процесу виконання цих програм, але висновки, як на практиці реалізовується задеклароване, вони мають робити самостійно.

С. І. Наконечний, канд. екон. наук, проф.,
Ю. В. Ігнатова, асист.,
кафедра економіко-математичних методів

ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМНИХ ХАРАКТЕРИСТИК В УПРАВЛІННІ ЕКОНОМІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ

Економіка країни представляє собою складну ієрархічну систему, яка функціонує і розвивається в умовах невизначеності. Ефективне управління такими системами можливе лише за умови використання інформаційних технологій, які включають економіко-математичні методи і моделі. Однак на практиці ці технології майже не використовуються, оскільки розроблені економіко-математичні моделі не є адекватними. При викладанні студентам економічних дисциплін математичні методи в управлінні та аналізі виробництва використовуються у недостатній мірі. Підручники та навчальні посібники з економічних дисциплін підтверджують, що викладачі недостатньо володіють інформаційними технологіями, часто дезінформують студентів, неправильно використовують технологію. Наприклад, живиться вираз «найоптимальніший ва-

ріант прийнятого рішення», але якщо варіант оптимальний, то кращого бути не може. Економісти мають схильність розраховувати беззбиткову точку, використовуючи криву еластичності. Однак при цьому допускають грубі математичні неточності. Як правило, беззбиткову точку розраховують для окремої діяльності, наприклад вирощування цукрового буряку чи виробництва молока. Як можна використати цю інформацію при прийнятті рішення?

При плануванні цих діяльностей необхідно враховувати розвиток та функціонування всіх інших галузей сільськогосподарського виробництва. Отже, якщо в якості критерію оптимальності використовується прибуток, то його значення дасть відповідь на питання, чи є економічна система прибутковою. Більше того, маємо можливість визначити об'єм виробленої продукції та рентабельність.

Соціально-економічна агропромислова система функціонує та розвивається в умовах невизначеності. Наприклад, на обсяг виробництва сільськогосподарської продукції, а також інші техніко-економічні показники впливає мінливість погоди, а також інші чинники. Це значить, що економіко-математична модель має враховувати ці фактори. Крім цього, в управлінні важливим є врахування системних характеристик, а саме: ефективності, стійкості, надійності, маневреності, гнучкості, адаптивності, еластичності, напруженості, інерційності та ризику. Однак в існуючих моделях ці показники не враховуються, а формуються поза економіко-математичними моделями. Але всі системні показники можуть і мають приймати оптимальне значення. Отже, обмеження формування системних показників мають бути включені в економіко-математичну модель.

У результаті розв'язання задачі з використанням інформаційних технологій менеджер отримає значно більше інформації, ніж при традиційних методах прийняття рішень. Якщо отриманий оптимальний план з якихось причин не задовольняє менеджера, то за дуже короткий час можна отримати новий оптимальний план з врахуванням побажань менеджера, тобто інформаційні технології дозволяють розрахувати досить багато варіантів планів. Важливим є те, що інформаційна система дає змогу обробити цю інформацію і видати менеджеру в електронному чи друкованому вигляді відповідні рекомендації.

Використання такого ітеративного підходу дає змогу проаналізувати діяльність економічної системи, а також розробити відповідні стратегічні та тактичні плани.

Отже, майбутнім фахівцям економістам треба освоїти інформаційні технології та мати практичні навички їх використання.